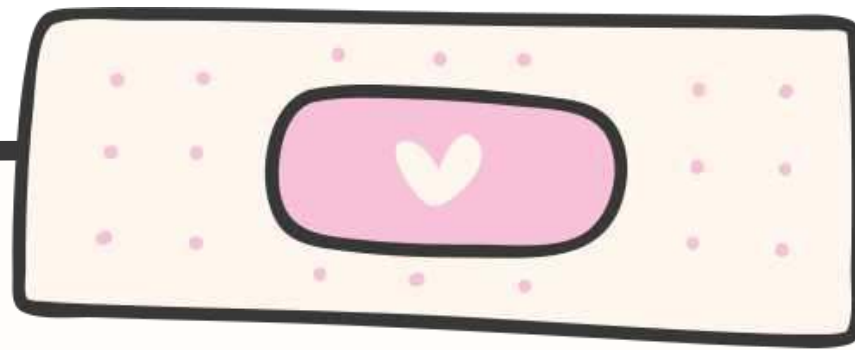

כותבים על זה ו...

תרגילי כתיבה-

למה זה חשוב?

יכולת התנסחות והבעה בכתב היא מהחשובות והנצרכות ביותר לכל לומד באשר הוא ומשפיעה על תחומים רבים: בריאות נפשית, יכולת הבנה וזיכרון של מידע ואיך לא - מעודדת ומפתחת יצירתיות.

כל מורה חווה קושי מסוים בהטמעת הרגלי כתיבה בכיתה, ועם הכניסה של עולם המדיה לחיינו, גם הפעולה הטכנית של הכתיבה הופכת להיות לא מובנת מאליה. בקובץ זה תחשפי לתרגילי כתיבה רחביים: כאלה שניתן להתנסות בהם במגוון תחומים ובכל גיל - מה שיהפוך את הכתיבה למעניינת ובעלת משמעות.

את התרגילים ניתן לתת בסוף יחידה או נושא - כדי לוודא הבנה והטמעה של הנלמד.

התרגיל
השבועי:

כתיבת מכתב לתהליך/ חפץ:

כבר מהגן אנחנו לומדים לכתוב תודה לאמא לפני אסיפת הורים, סליחה מהחברה לקראת ראש השנה - כאשר המכתב פונה לדמות מסוימת מחייו האישיים של הלומד.

כדי להפוך את הכתיבה למשחקית ומעניינת, אנו ננחה את הלומד לכתוב מכתב לתהליך או לחפץ דומם. הכתיבה לגורם לא אנושי, הופכת את התרגיל למעניין ולכזה שאפשר 'לשחק איתו' ומה כיף יותר מלשחק?

דוגמאות ליישום מתחומים שונים

תחומים רבי מצלל

מפתח הלב - מכתב סליחה לרגשות שלנו.

יש להסביר על מה אני מבקשת סליחה...
היסטוריה - מכתב תלונה של ימי הביניים על ימינו אנו.

עברית -

- **מכתב תודה** לאותיות הניקוד. יש להתייחס לתפקיד של אותיות הניקוד, ולקרוא להם בשמם המקצועי (פתח, סגול)
- **מכתב תלונה** מהדגש החזק לדגש הקל (או הפוך)
- **מכתב סליחה** ממשקל מגזרת החסרים לגזרת השלמים: גזרת פעלת, לגזרת חפ"נ. יש להתייחס במכתב למאפיינים הצורניים של הגזרות השלמות והחסרות.

קודש

הלכה - מכתב **תודה** לכלי המיועד לנטילת ידיים, או - **מכתב סליחה** לכלי המיועד לנטילת ידיים שנשבר ואינו ראוי.

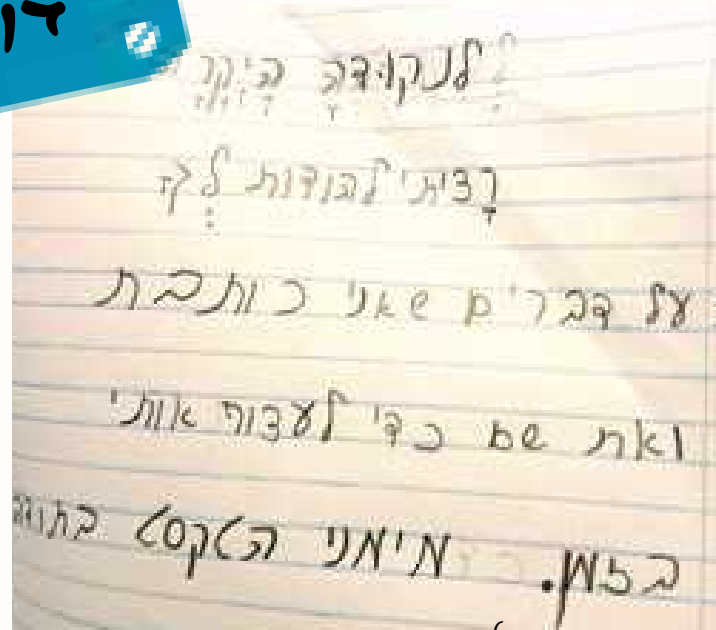
- יש להתייחס ל-3 מרכיבים שונים ההופכים את הכלי לכשר.

מתמטיקה ומדעים

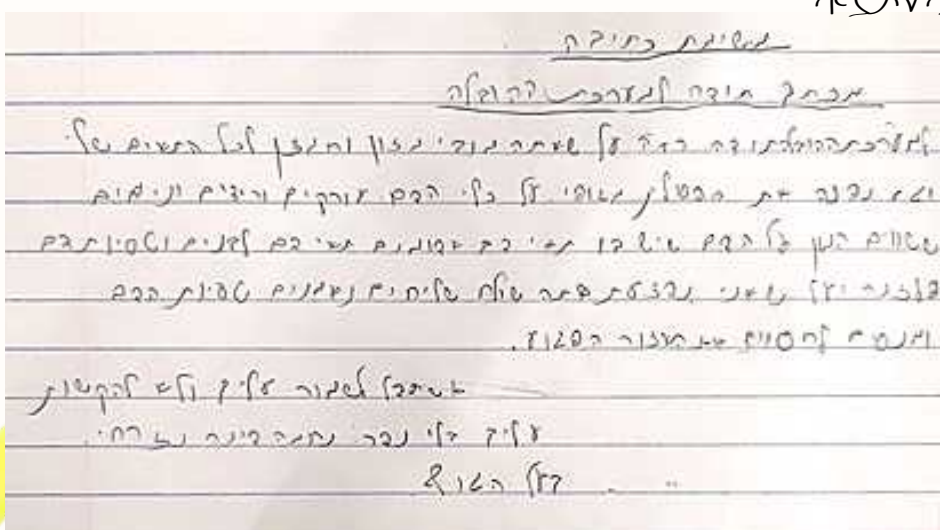
מדעים - מכתב תודה למערכת הנשימה/הדם למבנה האטום

- יש להתייחס ל-3 תפקידים שונים של המערכת שנבחרה
- **מתמטיקה** - מכתב תלונה של המשולש למשפחת המרובעים.
- יש לבסס את התלונה על התכונות של המרובעים לעומת המשולש.

דוגמאות מהשטח

חתי אצמתי, נדמה אף

בית רייקה, דוגמאות

טיפ טיפה

- בחרו בסוג מכתב **שלא יעורר התנגדות**. למבחן שמעורר רגש שלילי בלומד נכתוב מכתב תלונה, למשל.
- יש לך רעיון חדש? **נסו את זה קודם בעצמכם** ותראו שאכן ישים.
- הנחיה טובה צריכה לכלול **מרכיב מספרי**.
- תנו זמן ללומדים **לשתף בתוצרי הכתיבה שלהם**, כדי שתהיה להם המוטיבציה להשקיע בתרגיל הכתיבה הבא.

כותבים על זה 2...

התרגיל השבועי:

כתיבת דו שיח או רב-שיח בין חפצים / מונחים

ההיבט בין אנשים היא פעילות שאנחנו עסוקים בה רוב שעות היום והיא מתנהלת בין אנשים. בתרגיל הזה, ההצעה היא לכתוב דו-שיח שמתקיים בין מונחים/ חפצים דוממים שאינם אנושיים, מה שהופך את השיחה למעניינת, כזו ש'עוקפת' את הערוץ הישיר. אתם מוזמנים להתנסות ולשתף!

התרגיל השבועי:

תחומים רבי מלל

מפתח הלב - דו-שיח בין רגשות קרובים: כעס, תסכול.

או בין רגשות רחוקים: שמחה ועצב
היסטוריה - דו-שיח בין המהפכה התעשייתית לבין המהפכה הצרפתית לביים המהפכה הטכנולוגית עברית -

- דו-שיח בין מילות הקישור השונות ושימושיהן.
- דו-שיח בין אותיות עם צליל זהה: ט'-ת', ו'-ב, ה-א-ע וכד'
- דו-שיח בין השווא הנע לשווא הנח
- דו-שיח בין בניין פעיל (פיעל, קל) לבניין סביל (הופעל, פועל)
- דו-שיח בין מילים עבריות לבין מילים לועזיות-עבריות

קודש

הלכה - דו-שיח שמתנהל בין מצוות שהזמן גרמן, כמו קריאת מגילה, למצוות שהזמן לא גרמן. יש להתייחס ל:

- מצוות שונות: למשל, שופר, קריאת מגילה
- להבדל נוסף: נשים/ גברים, זמנים וכד'.

מתמטיקה ומדעים

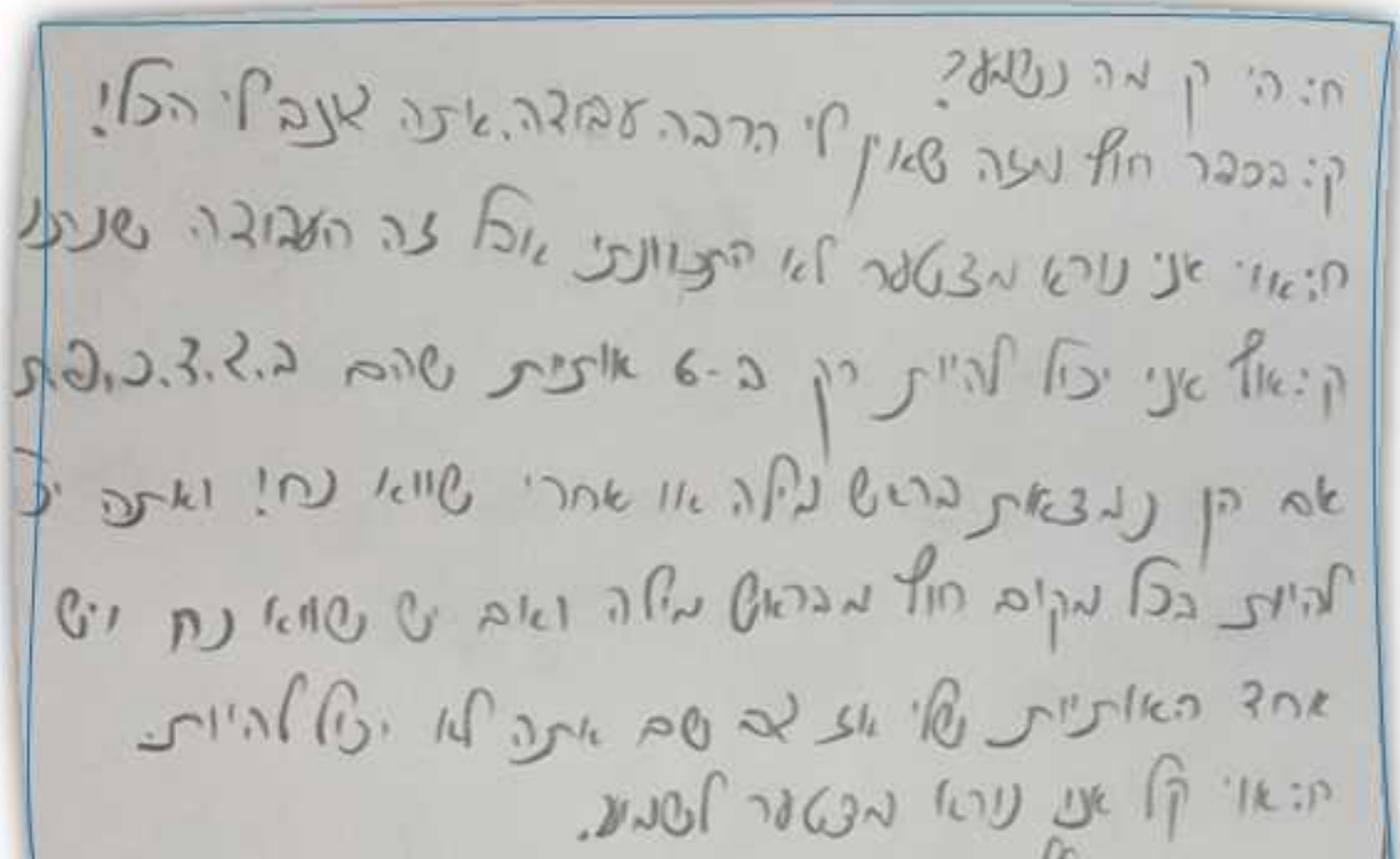
מדעים - דו-שיח עם: קיץ-חורף, יד-רגל, עין-מצלמה, אוזן-אוזניה, הוריקן-רעידת אדמה, לב-קוצב לב וכד' יש להתייחס למאפיינים השונים של כל מונח מתמטיקה - דו-שיח בין משולש ישר זווית לחד זווית, בין משולש לריבוע, בין מכנה למונה וכד'.

יש לבסס את השיחה על המאפיינים של הצורות, המונחים השונים.

דוגמאות מהשטח

צילום דין הצגה בקולנוע, כיתה ו'

טיפ טיפה

- זמן: משימות כתיבה דורשות זמן, אם יש פחות מ-5 דקות ויותר לכתיבה, בחרו במשימות אחרות.
- סביבה שקטה: הקפידו שהסביבה תהיה שקטה מאוד. שאלות שעולות תוך כדי ישאלו בהרמת אצבע.
- מחוון קריטריונים: צרפו למשימת הכתיבה מחוון קריטריונים ובו כתבו מה הציפיות שלכם מהתרגיל.

למה זה חשוב?

יכולת התנסחות והבעה בכתב היא מהחשובות והנצרכות ביותר לכל לומד באשר הוא ומשפיעה על תחומים רבים: בריאות נפשית, יכולת הבנה וזיכרון של מידע ואיך לא - מעודדת ומפתחת יצירתיות. כל מורה חווה קושי מסוים בהטמעת הרגלי כתיבה בכיתה, ועם הכניסה של עולם המדיה לחיינו, גם הפעולה הטכנית של הכתיבה הופכת להיות לא מובנת מאליה.

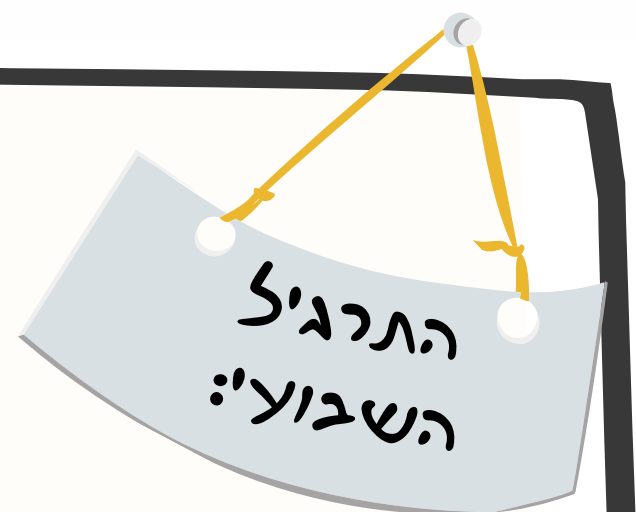

כותבים על זה 3...

תרגיל כתיבה טוב, הוא כזה שיש בו "אילוץ" שמחייב אותנו להתייחס להיבט נוסף חוץ מאשר לתוכן. "המעקף" הזה גורם למודע שלנו להוציא תוצר טוב יותר ולעיתים גם מפתיע!

תרגיל הא"ב השבוע, מהווה אילוץ טכני, שבו הלומדים מתבקשים לכתוב טקסט שרצף המילים שלו הוא לפי הא"ב. ניתן להתחיל מכל אות, ולהמשיך הלאה על סדר האותיות.

- רמת מורכבות גבוהה: רצף של מילים לפי סדר א"ב
 - רמת מורכבות בינונית: רצף משפטים לפי סדר הא"ב
 - רמת מורכבות גבוהה: רצף משפטים/ מילים לפי סדר א"ב בהדלגה (א,ג,ה,ז,ט)
- אתם מוזמנים להתנסות ולשתף ואולי גם לזכות בפרס כספי!

תרגיל א"ב

רבי מלל

כישורי חיים - בוחרים מונח שנלמד וכותבים עליו טקסט לפי רמת המורכבות המתאימה. למשל, רגשות, קונפליקט, נתינה, תסכול, היסטוריה - בוחרים תקופה/ מונח/ דמות, וכותבים עליו טקסט. למשל, נפוליון, שואה, ירושלים יש לשים לב שבוחרים במנוח שהוא מילה אחת ולא יותר. עברית - בוחרים מונח שנלמד וכותבים עליו טקסט. למשל,

- קישוריות
- מכתב
- עיתון
- שמות תנועות: קמץ, חיריק וכד'
- סיפור

קודש

הלכה - בוחרים מושג שנלמד, עדיף מושג שיש בו מילה אחת וכותבים עליו טקסט למשל:

- מלאכת בורר, כשרות, מזוזה וכד'.
- ספירת עומר (במקרה רצף האותיות הוא זהה)

מתמטיקה ומזעים

מדעים - בוחרים מונח שנלמד בשיעור וכותבים עליו טקסט. למשל, ריאות, דם, הוריקן, אקלים..

- בטקסט עצמו ניתן יהיה לחלץ מאפיינים או עקרונות שונים של המונח.

מתמטיקה - כל מושג שהוא מהעולם המתמטי. מתאים יותר כמשימת "אוורור". למשל, פונקציה, מלבן, פרבולה...

דוגמאות מהשטח

המלצה
 אטא! קיימת ק"ל בקידוק,
 נרצת לומר, עם חמה, טוב!
 יוה, כלפיך היתה, למה? לאי פעם
 גמי סמ על-מניחות.
 פה צינך קיונה בל-רבי שלוויה,
 תיבה!

הרכבה

א- אני למה הולכת לברכה?
 ב- באמת?
 ג- אם את חייב להכניס אלי
 ד- בולקס המון מטולה
 ה- ה"י נגב אתם עוסקים?
 ו- וזכאי, עם את ירדו הכנסת אליו?
 ז- צדית טונה סעודה וכו' אלא קדימה
 ח- אק, קבוע?
 ט - יוצאת מה יוני צדית מטול את אטא טאוק
 י- כצאי שחטאי יתב
 יא- לאנ-הא לי סעודה קדימה
 יב- אלה אתם לוחמות?
 יג- נשמע טוב
 יד- סערתו מיה ראשון יאשרי קבועים
 יו- צדיון עם אני צדית לבדוק
 יז- פולקס קבוע אסור לחיות עם-
 יח- צדית ללחיות על המטה
 יט- קצת לוקים אצק אליו
 כ- חח האשית חלופי קבוע
 כא- שוב? קבוע

אאא קנה
 קנה
 אמד קטן רצה לחטוף את הפננה
 דוב
 הריח את הפננה
 ואז דס קפל מהמים
 לינק לפננה אפל לא הספיק לאכול
 חתול שהיה פרחוב
 טייל להנאתו
 ידצ הממד שהחתול צרחווי
 כל הלמן הוא טורף דאס
 לפתצ
 אשה התרחש באהירות
 נחש השית מהר
 סיכר לחתול שהדס הוא כרישו
 צט צנייים גדולות.
 כתאוק הכריש אכל את החתול
 צצר היה הלישו של הממד
 קורונה הוא נדבק
 ראשו כאב וכולס נדבקו
 שן הוא היה
 תרופה מצאו לקורונה וכולס החליש

רמת מורכבות
 גבוהה
 כל מילה היא אות
 אחרת

רמת מורכבות
 נמוכה
 כל משפט הוא אות
 אחרת

שילוב של תרגיל א"ב עם
 דושיח
 טקסט ברמת מורכבות
 נמוכה.
 כל משפט מתחיל באות.

טיפ טיפה

• **שיתוף:** כשהתלמידים מקריאים את הטקסט שיצא, בקשו משאר התלמידים בכיתה לחלץ מתוך הטקסט עקרונות שנלמדו. כמו למשל, סיפור: מהם מאפייני הסיפור, מה החלקים שיש בו וכד'.
 תוכלו ללקט מתוך הטקסטים עקרונות שונים ולכתוב אותם על הלוח.

• **מקום להומור:** אמרו לתלמידים שאפשר לכתוב טקסט מצחיק, מוזר, לא הגיוני... כך תעקפו את חומת הפחד ותאפשרו לתלמידים שלכם לפגוש את החלק היצירתי שבהם.

כותבים על זה 4...

המטרה המרכזית של תרגילי הכתיבה ליצור מסגרת זמן המאפשרת ללומדים לכתוב. והשבוע, תרגיל כתיבה המתבסס על דימוי שלא תוכנן מראש, דבר הגורם להפתעה ולתחושת סיפוק! יצירת דימוי אקראי:

התרגיל השבועי:

יצירת דימוי אקראי

שלב א: בוחרים מונח מרכזי שנלמד בשיעור. למשל, "בורר", "מילות קישור", "פרבולה" שלב ב: בוחרים 10 חפצים אקראיים וכותבים בלוח/ או כל אחד במחברת לעצמו. שלב ג: בוחרים 3 מונחים מתוך הרשימה (ניתן לבחור כקבוצה 3 מילים, או לתת לכל תלמיד לבחור לבד)

שלב ד: התלמיד כותב משפט המתחיל במילים "מילות קישור הן כמו" ולהסביר את הקשר לחפצים שנבחרו. שלב זה הוא השלב בו התלמיד יוצר קשר בין מונח לחפץ שאין ביניהם קשר מובהק.

ההקשרים יכולים להיות קשורים למאפיינים חיצוניים: צורה, צבע, גודל ולמאפיינים פנימיים: תפקיד, שימוש, תכונות ייחודיות וכד'.

דרגת קושי נמוכה: לבחור מונח מוחשי (משולש, קיץ, מדורה) ולמצוא הקשר אחד

דרגת קושי גבוהה: לבחור מונח מופשט (ברכה, ימי הביניים, חג) ולמצוא כמה הקשרים

דוגמא עם שימוש במונחים "תודה" ו"ברכה" המורה אביגיל ז.

אוויר תודה זה כמו מים-הים מים אוויר
אפשר להתקיים כך גם ארזי תודה זה
נתון כמו שכיף לנתון הומיה, כך גם כסף
לשמו תודה אתה תודה זה קשה כמו
לפגמים אחר תודה זה קשה כמו
מחממה התורה כותבת את האה כמו שגל כמו

ברכה היא כמו מסכרים, אין סוף לבנות
אפשר לומר
ברכה היא כמו שבלו כי היא מאוגסן
אלות
ברכה היא כמו דלת, שנותנת קשר
לקב"ה

ת הים
לפנינו גובה מספרים אומג כמו יין
שטובה זה כמו גינה אומהים לק גובה
גובה גינה אומג זה לעצמך ושל גמובה
שכמו שהתם נאור כמנהיג אומרי ביקור
כיס כך הומיה נאור יומג

ברכה היא כמו שניה משלוח אומג מאורגיה
גובה היא כמו פרו שצויק להכין לפני
הואכלתה ככה בורה היא הדכנה לאכולה
ברכה היא כמו נפל, כנס אכסר לעמוד
אם לעמוד הנשנות נשימות או לעלילת, ככה
זגם אומגו וכעלם לעמוד אס לעמוד ככונה
אאו סגם לקולס.

תוצרי כתיבה מתרגיל א"ב

אם תצטט מהט כתיבה הלצין או תחזיקי העורה ל יהצו ספרך
 קוצאי השיעון ~~השיעון~~ רכי מסאי אן שפרט
 גזאי ושואה קציו ל זרס בסני גברי היחיו ל יהצו ספרך
 גבריו אן חזק סצז ~~השואה~~ נחשו הסני שקיים קט פני יהצו
 השיבה שקיים ~~השיבה~~ הויה יון השלא קצואו
 זסי העסק סנחיו שהחילקו אן החילקו זג"ה צנייט
 לכי עצויו חילוף סיסו לשלטה והצלו ל ספרך לוי ישם במורה
 חוץ ספרך הכי בחפיו ונכ"ו חקציו ששיעוריים בניהו המורה
 טוב לבי וצקצק נצצו לחמוק ~~השואה~~
 ורושליים וחכמה קבלו מדי שן לוי מחליו חקיים
 פוצם - האלף החיובי האלפי ואלפי היו בקווי מספרים צלו.

רני סונאן תקצז
 אחז קצמו
 גלוח צוקא האיים
 חזק צו חקיים טווי יע"ה
 סניש אשני יטנה
 נחשם ספרו צבי
 נצז צקת
 קושל רבם שילת השלטה

המורה רחל ר.
 כתיבה בעקבות גדולי ספרד תרגיל: א"ב

המורה א. קליין
 כתיבה דו שיח בין החמוץ לפסח + תרגיל א"ב

דו שיח על פי אותיות ה
 חלף ספרך חילופי שפראת חזק וחזק
 ספרך ביד אי חסונות חלופי
 חילופי לוי אי חיה חזק חלף חלופי
 חזק חלופי חזק חלופי חזק חלופי חזק חלופי חזק חלופי
 חלופי חלופי חלופי חלופי חלופי חלופי חלופי חלופי
 חלופי חלופי חלופי חלופי חלופי חלופי חלופי חלופי
 חלופי חלופי חלופי חלופי חלופי חלופי חלופי חלופי
 חלופי חלופי חלופי חלופי חלופי חלופי חלופי חלופי
 חלופי חלופי חלופי חלופי חלופי חלופי חלופי חלופי
 חלופי חלופי חלופי חלופי חלופי חלופי חלופי חלופי
 חלופי חלופי חלופי חלופי חלופי חלופי חלופי חלופי
 חלופי חלופי חלופי חלופי חלופי חלופי חלופי חלופי
 חלופי חלופי חלופי חלופי חלופי חלופי חלופי חלופי
 חלופי חלופי חלופי חלופי חלופי חלופי חלופי חלופי

אם בסיכום אתם נתקעים ולא יודעים מה כותבים.
 בנתיחה נתחיל,
 גוף הוא המרכיב השני שלנו,
 דרוש רק המידע החשוב ביותר,
 הקפידו להימנע מהבעת עמדה אישית,
 ועימדו בדרישות המטלה,
 זה ניסוח ברור וקל להבנה?
 חשוב לשמור.
 טקסט מקורי?
 ידוע לנו שאסור שיהיו חלקים שלמים שאנחנו מעתיקים מהטקסט,
 כמו בסיכום ממש טוב.
 לטו זה לפעמים קשה.

המורה א. קליין
 כתיבת א"ב על סיכום

טיפ טיפה

- התלמידים לא מבינים את ההוראה? השתדלו לא לתת דוגמאות משלכם. בקשו מתלמיד שכן הבין, לתת דוגמא משלו.
- זמן קבוע: רוצים לראות את השיפור בתוצרי הכתיבה? הקצו זמן קבוע, בתחילת/ סוף יום ותנו להם לכתוב.

כותבים על זה 5 ...

"אני לא יודע את זה, עד שאני כותב את זה" (מקור לא ידוע)

תרגילי הכתיבה מאלצים את הכותב להשקיע מאמץ בתרגיל עצמו ולא רק בתוכן. בגלל העיסוק "במשחק" התת מודע עולה ולכן פעמים רבות הטקסט שיוצא מפתיע ומרגש את הכותב עצמו.

התרגיל השבועי:
חרוז-מילה

תרגיל השבוע: חרוז-מילה

שלב א: בוחרים מונח אחד מרכזי מהתחום הנבחר (מרובעים, שבועות, אקולוגיה, קורבן, העומר, מדורה)

שלב ב: מבקשים מהלומדים למצוא 5-10 חרוזים למילה הנבחרת.

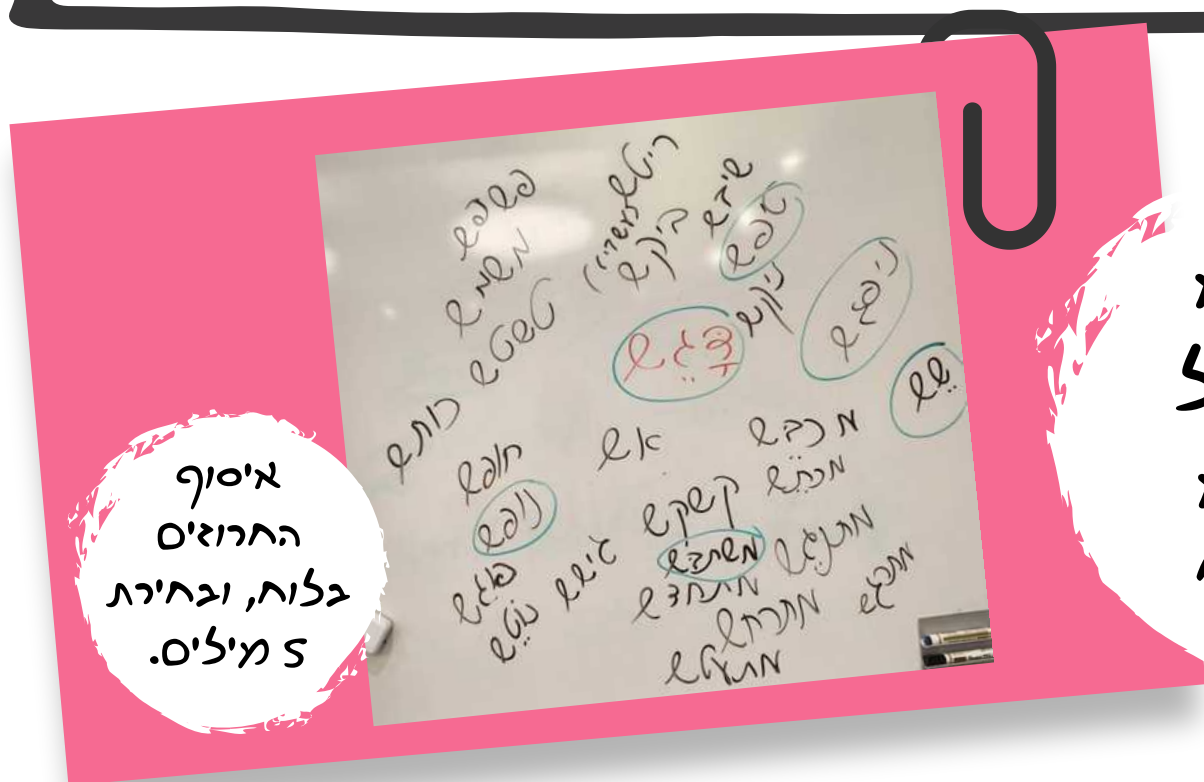
שלב ג: כותבים על הלוח את החרוזים שמצאו הלומדים.

שלב ד: בוחרים 5 חרוזים מתוך המאגר שנאסף.

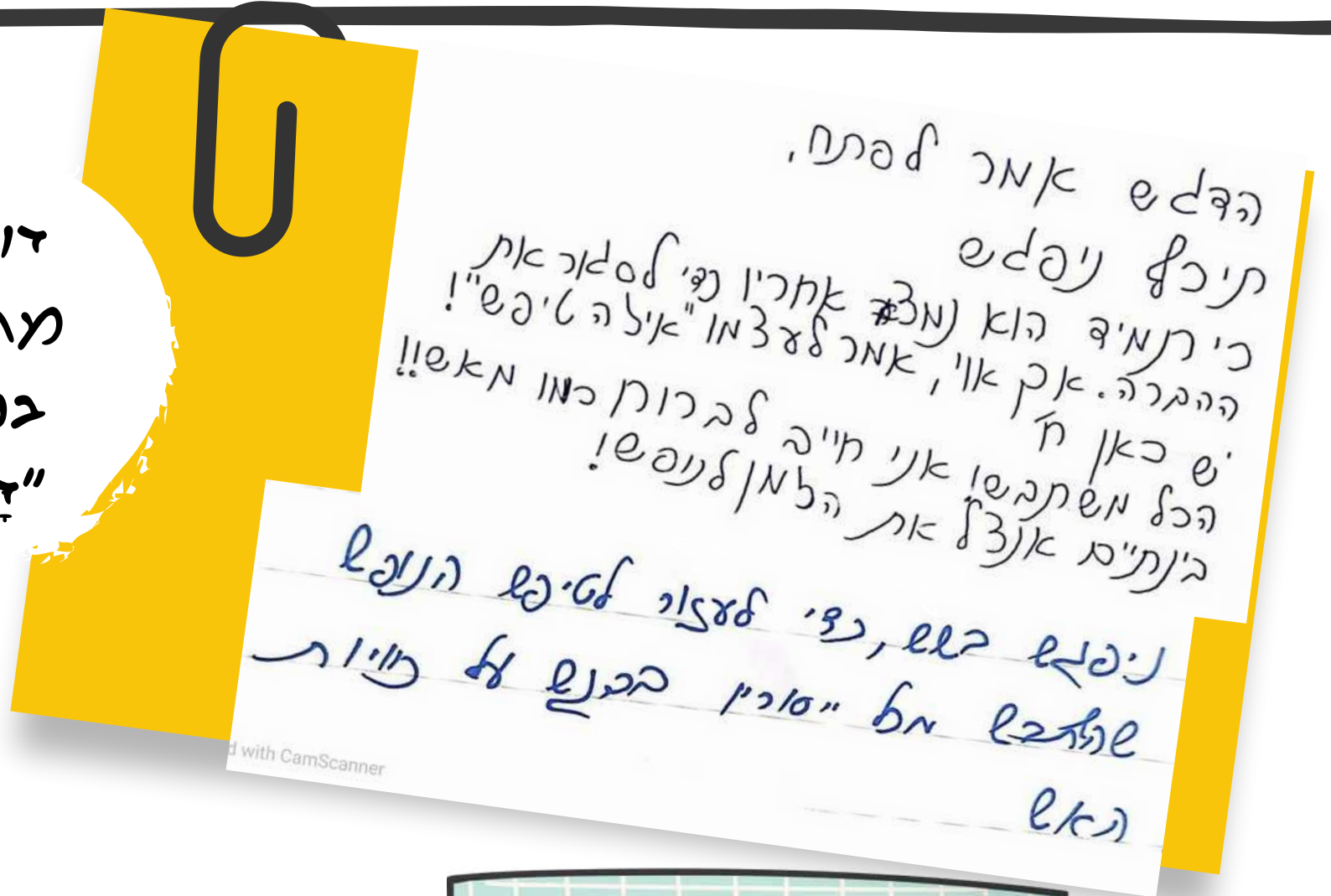
שלב ה: הלומדים כותבים טקסט בכל סוגה שיבחרו, שכולל את המונח המרכזי + 5 חרוזים שנבחרו. (יתכן שייצא שיר, אך לא חובה. אפשרי בהחלט לשלב את החרוזים בסיפור, פרסומת וכד' כמו בדוגמא)

דרגת קושי נמוכה: מונח בסימית אה או אים ומילים מוכרות.

דרגת קושי גבוהה: מילה בסימית מורכבת, שקשה יהיה למצוא חרוזים, ומילים לא מוכרות.

דוגמא מתרגיל בנושא "זגש"

טיפ טיפה

- נסו שוב ושוב: כדי להגיע לתוצרי למידה טובים ומשובחים, יש להתנסות בתרגיל שוב ושוב.
- הכל נכון וטוב: כל עוד הלומד פעל על פי הכללים הטכניים, כל תוכן שייצא הוא טוב. חשוב לא לתת ביקורת על מהות הטקסט כדי שהלומד ייתן אמון שהכל אפשרי, ויאסוף אומץ ובטחון לקראת התרגילים הבאים.

כותבים על זה...6

התרגיל השבועי:

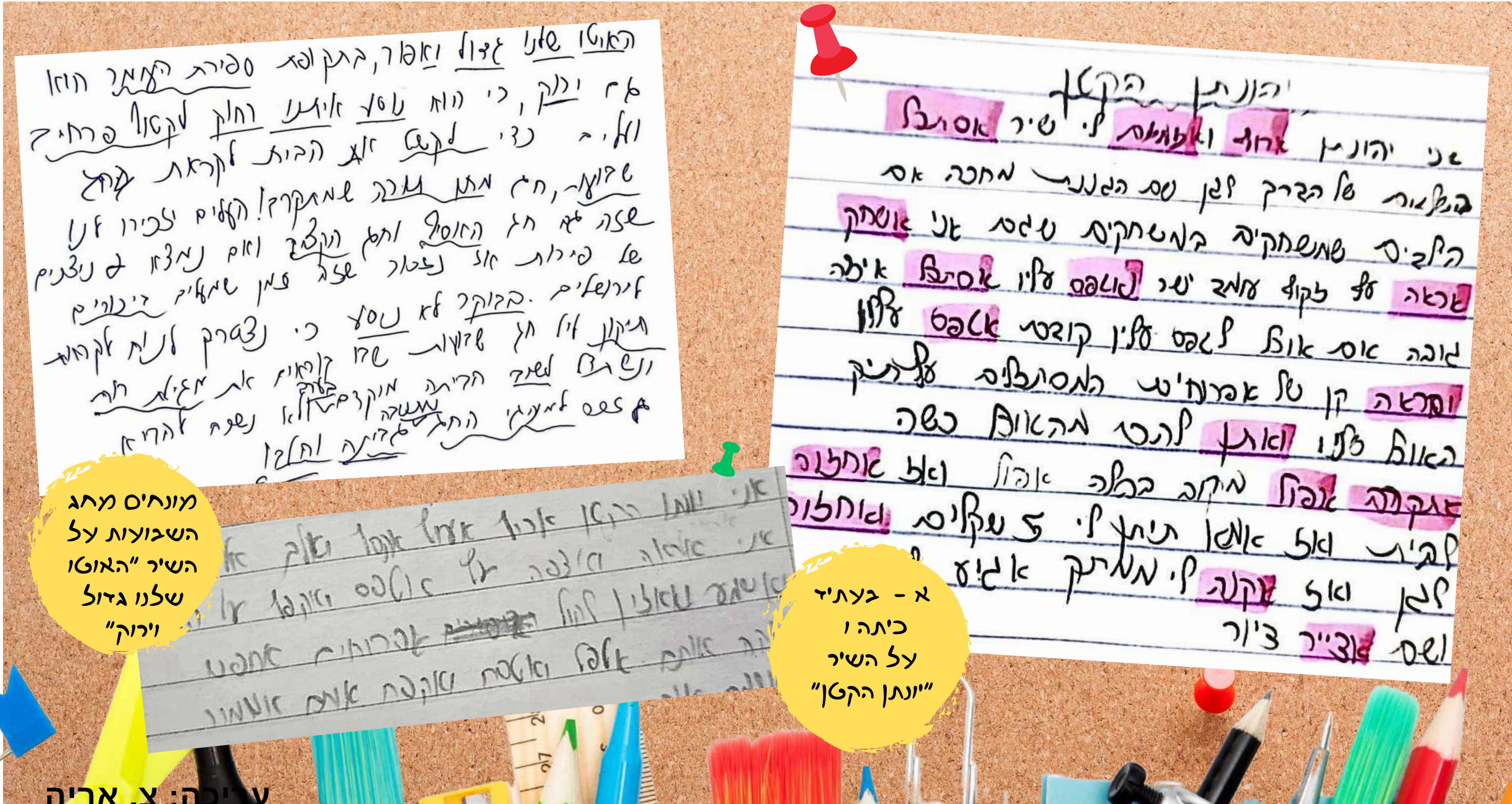
תרגיל השבוע: כתיבת טקסט על בסיס שיר מוכר בשילוב מונחים שנלמדו.
 שלב א: בוחרים מונח אחד מרכזי מהתחום הנלמד (מרובעים, שבועות, קורבן, תרומה)
 שלב ב: עורכים סיעור מוחות או מפת חשיבה במליאה ומאתרים תתי מונחים שקשורים לנושא. (למשל, קיץ: שמש, אור-צל, בריכה, חופש, עונה, סכנת התייבשות, קרם הגנה וכד')
 שלב ג: בוחרים שיר מוכר (יונתן הקטן, האוטו שלנו גדול וירוק וכד')
 שלב ג: אם השיר מורכב מפעלים, הופכים את תתי המונחים לפעלים (שותים, מצננים את החדר, יוצאים לחופש, הולכים לבריכה, מתייבשים, מחכים לקיץ) אם השיר שנבחר מורכב מתארים הופכים את המונחים שנכתבו לתארים. (יובש, שחיה, חם, מוצל)
 שלב ד: כותבים את השיר מחדש, בכל סוגה שנבחר, עם המילים המקוריות + המונחים שנכתבו על הלוח. ראו דוגמאות.

כתיבת טקסט על בסיס שיר מוכר בשילוב מונחים שנלמדו.

לפני שמנסים בכיתה - חובה להתנסות קודם ולראות שהשיר המוכר שנבחר אכן מתאים לתוכן

טיפ טיפה

אין הגיון: כדי להתגבר על החשש והפחד מאיכות התוצר, אני מבקשת תוך כדי הכתיבה מאחד הלומדים להקריא שורה אחת שכתב שהיא חסרת הגיון, ואפילו מצחיקה ואבסורדית. הוא מקריא, כולנו צוחקים, משתחררים וממשיכים לכתוב...

מונחים מהג השבועות על השיר "האוטו שלנו גדול וירוק"

א - בעתיז כיתה ו על השיר "יונתן הקטן"

כותבים על זה ו...

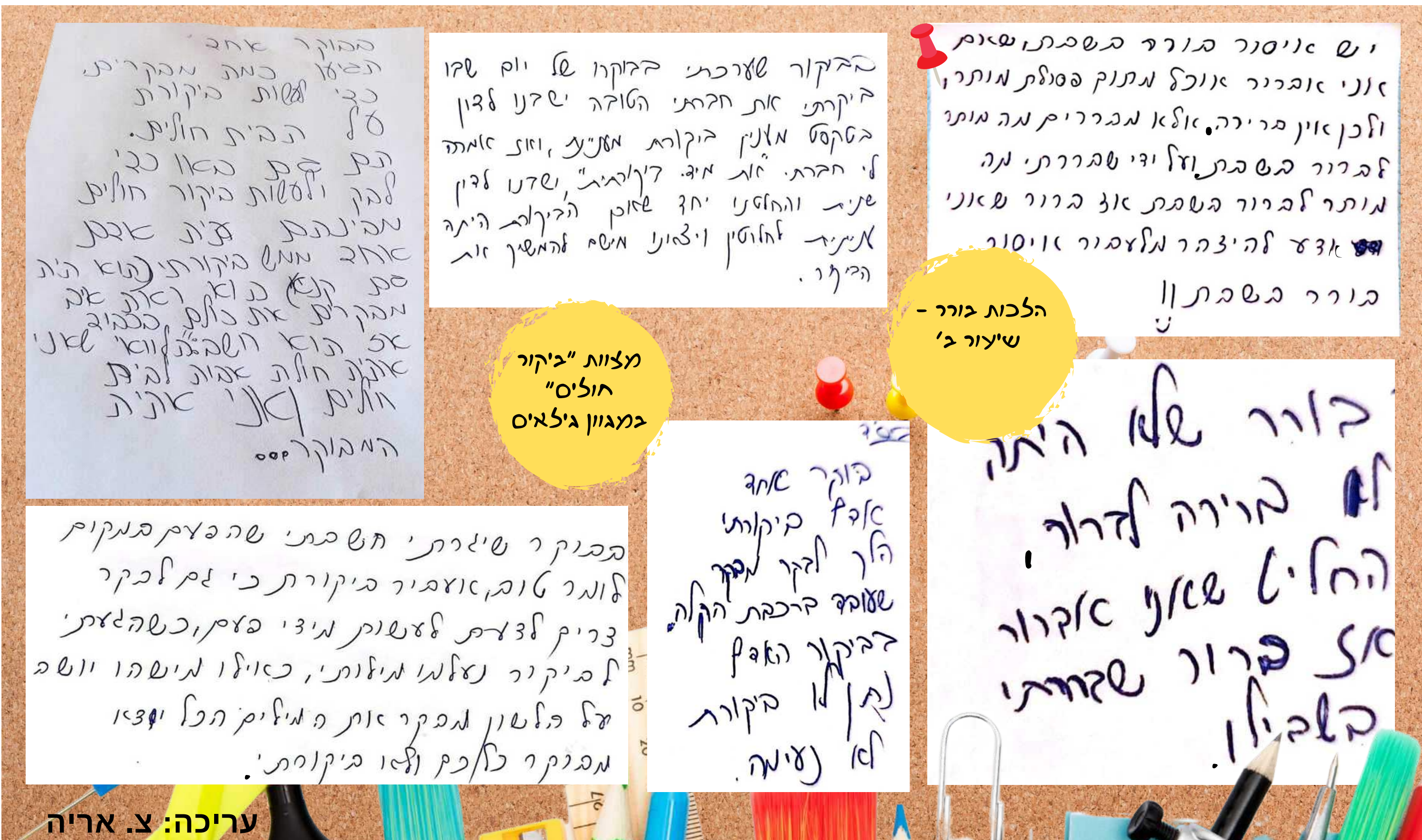
תרגיל השבוע: משפחות מילים

שלב א: בוחרים מונח אחד מרכזי מהתחום הנלמד (בורר, ביקור חולים, קורבן, חטא)
שלב ב: עורכים סיעור מוחות או מפת חשיבה במליאה וכתבים כמה שיותר מילים מאותה משפחה (למשל ביקור חולים: לבקר, ביקורת, מבקרים, ביקורתיות, ביקר, מבוקר, בוקר, מבקר, ביקרנו וכד')
יש לשים לב שלמילה שבחרנו יש משפחה ענפה של מילים עם משמעותות שונות.
שלב ג: בוחרים מספר מילים מתוך הרשימה (אפשר להתחיל ב3 ולמתקדמות 8)
יש לשים לב לבחור מגוון מילים מהרשימה: פעלים, שמות עצם, ושמות פעולה (למשל, בוקר, לבקר, ביקרתי)
שלב ד: כותבים טקסט עם כל המילים שנבחרו! בכל סוגה שיבחרו הלומדים.

טיפ טיפה

איך עורכים רשימה גדולה של מילים? בשלב הראשון בסיעור המוחות עולות המילים השגרתיות והמוכרות, ואז "נתקעים". זה השלב שבו אנחנו לא מרפים, ונותנים מקום לשקט בכיתה. אפשר לומר ללומדים "זה השלב שהרעיונות המוכרים כבר נכתבו, עכשיו המוח צריך לעבוד קשה יותר כדי למצוא מילים נוספות. תנו לו לעבוד, הוא יצליח!"

כותבים על זה 8...

תרגיל השבוע: מילים ממילה

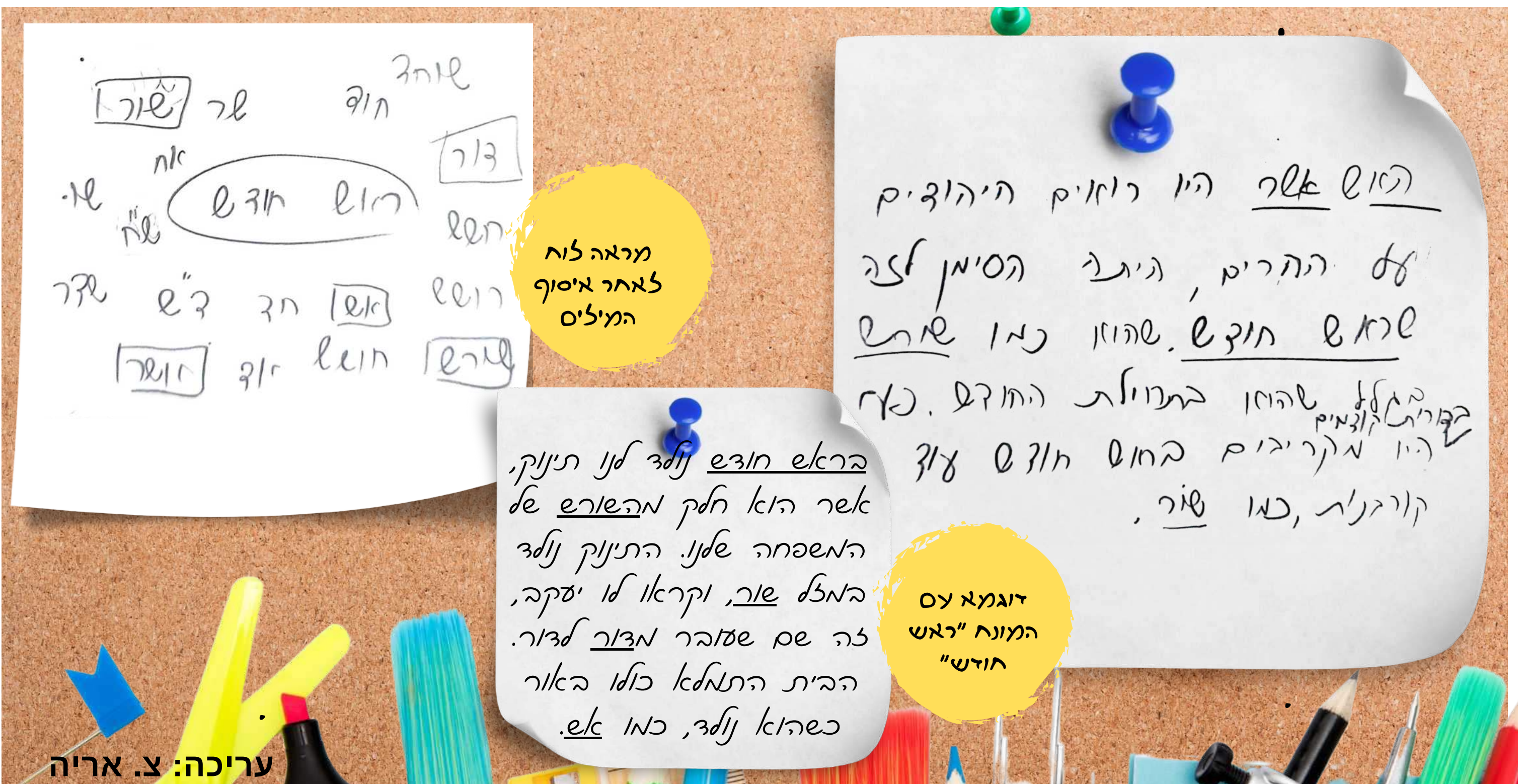
סוף השנה מתקרב ואיתו הזיכרון ביצירת משימות מרעננות וחגיגיות עבור התלמידים.
הנה לכם תרגיל כתיבה המאפשר לכל תלמיד לכתוב טקסט משלו ולחנות הצלחה. תוצרי הכתיבה יהיו שונים מאוד, ויוכלו לתת לנו המורים עזות לגבי מידת הבנתו של התלמיד בנושא הנלמד.

- שלב א: בוחרים מונח אחד מרכזי מהתחום הנלמד (סיום, ביכורים, משוואה, קורבן, כיתה ו')
- שלב ב: מקצים זמן (2-3 דקות) שבמהלכן כל תלמיד עורך רשימה של כמה שיותר מילים בעלות משמעות שהוא חילץ מהמונח. למשל "ביכורים": ים, כר, כור, רב, בר, רום, מיר, רך, בום, מו.. וכו'. אפשר ליצור "תחרות" של איסוף כמה שיותר מילים פחות שכיחות.
- שלב ג: בוחרים מספר מילים (3-7) מתוך הרשימה (רמת הקושי היא בהתאם לכמות המילים שנבחרו)
- שלב ד: כותבים טקסט שמתחיל במונח שנבחר, ומשלבים בתוכו את המילים הנוספות שנבחרו. (למשל: ביכורים זהו זמן שבו אוספים את הבר הרך או הקשה.. וכו')
- שלב ה: מקריאים את הטקסטים במליאה, או בקבוצות.

טיפ טיפה

כולנו רוצים לשתף! מה עושים כשאין לנו זמן שכל התלמידים ישתפו במליאה?
שלב א: התלמידים יקריאו את הטקסט בזוגות או בקבוצה קטנה.
שלב ב: התלמידים יקריאו טקסט של חבר מהקבוצה. הזדמנות נהדרת לתרגל הקשבה ופרגון לאחר! כמו גם, כשתלמיד מקריא תוצר כתיבה של תלמיד אחר, זה מצריך ממנו לכתוב בכתב קריא וברור.

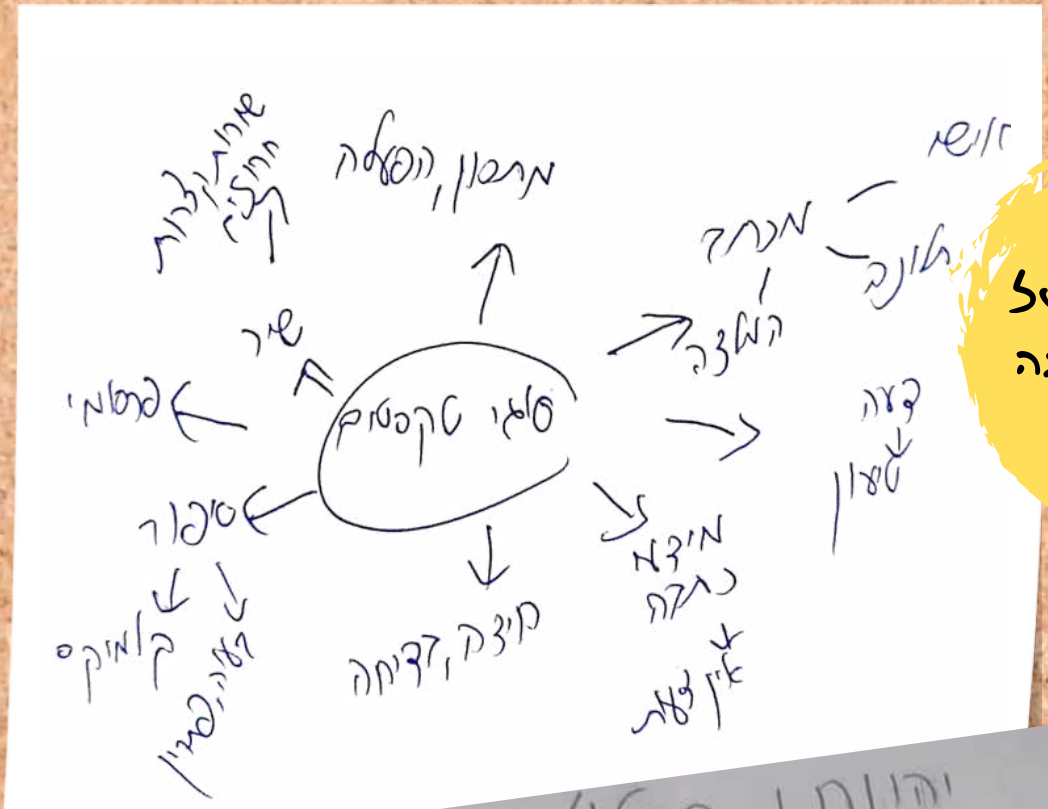
כותבים על זה... 9

תרגיל השבוע: כתיבת שיר מוכר בסוגה ספרותית אחרת.

- שלב א:** כותבים על הלוח את סוגות הכתיבה שהלומדים מכירים בהתאם לגיל (שיר, סיפור, טיעון, מפעיל, פרסומת, מכתב, המלצה וכד')
- שלב ב:** בוחרים שיר אקטואלי המוכר לכולם (למשל: "יונתן הקטן", "האוטו שלנו גדול וירוק", "עוגה עוגה" וכד').
- שלב ג:** כותבים על הלוח (או מקרינים) את כל מילות השיר.
- שלב ד:** התלמידים כותבים את הטקסט המוכר, בסוגה אחרת לפי בחירתם. יש להקפיד שכל המילים המקוריות נמצאות בטקסט החדש בנוסף למילים חדשות.
- שלב ה:** פותחים את הבמה לקריאת הטקסטים, ומכינים חיוך ענק, כי זה הולך להיות מצחיק וחגיגי במיוחד!

התרגיל השבועי:

כתיבת שיר מוכר בסוגה ספרותית אחרת

מראה לוח של סוגות הכתיבה

מילים חייג
למלכה ניקחה

בזמן ליגל מכתב תענה מכין לשכן איכס
ל' על העץ שלי קוראים לו יונתן קיא
יואל רל הבוקר אלוהן הוא איכס על
העץ שלי, שאלתי אותו: "מה איתה עולה?"
והוא אמר: "אין שם הילדים שלי"
כן הוא צלח, אפרות יס המלכה שלי
אחרי זה הוא היה חיה לבנת פחותונה
ואוי ואבוי לו למלכה חו לבת המכנסו
ואיך הוא ולק עופרן הג..."

אתם חייבים ליגל כמו להורית של
לי על שלבתי יתני אלפי לנית
והוא הוס איתו..."

למלכה: ח"י

דוגמאות עם השיר "יונתן הקטן" במגוון גילאים

יונתן הקטן / אימה
כסאור השם רך הוא זהבן חכין חרכי
העניים, הם עוז נחיש אשנים בלעיתים
וקול חריף קול הפה אהדמחה
בכפר הסף והקאן שבדמח מור ארחס
עליו ושרה אורה אימה
יונתן יצו או בפק מקמו והמ רל
משל אש רובל אחריו, רל בשמיהו בעס
מסו אש פניו לאמור בבחיה השיר
על האלון הבאושס הוא אמאיו יצור
קאן וצהוב ואלו הם ס כ רובה.
אר לא יפל שהיצור הוא לא ס כך גמין
כמו שהס נראה, כבר שיועץ הניד
אש ראלו האשנים על הקד הלה - והראה
קול קרעך חדה נשען, מכנסיו נעלו ושרה
סבועה נראה על ראלו, במ הוא זכור
זו וכוך אב פל אש.

יונתן, היום דצקר בשמך רל אן שר /
אד אלמיהי
למלכה על העץ
ב' יק אמר שטרס, רמל אפרוחי
ב' אש רבז מהה מוני "קרמ אן חמנשי
ב' אש יקנמ אן חמנשיז זכ יהיג אן
לא נשען
ב' אבד אש נרא. אל מאמ אצמק אל. וארוי
(השיר המוצג אשם והלה)